

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2020/461 RENDELETE

(2020. március 30.)

a 2012/2002/EK tanácsi rendeletnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által súlyosan érintett tagállamoknak és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országoknak nyújtandó pénzügyi támogatás nyújtása céljából történő módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 175. cikke harmadik bekezdésére és 212. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽¹⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Unió Szolidaritási Alapját (a továbbiakban: az alap) a 2012/2002/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ hozta létre. Az alapot azzal a céllal hozták létre, hogy jelentős katasztrófákat követően – a válságos helyzetekben megnyilvánuló európai szolidaritás konkrét jeleként – pénzügyi támogatást nyújtson a tagállamoknak.
- (2) Jelentős közegészségügyi szükséghelyzetek esetén az Uniónak szolidaritást kell mutatnia az érintett tagállamok és a lakosság felé úgy, hogy pénzügyi támogatás nyújtásával segíti az érintett lakosságot, hozzájárul a megszokott életkörülményekhez való mielőbbi visszatéréshez az érintett régiókban, és megfékezi a fertőző betegségek terjedését.
- (3) Az Uniónak jelentős közegészségügyi szükséghelyzetek esetén az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országok felé is szolidaritást kell mutatnia.
- (4) Jelentős válsághelyzet következhet közegészségügyi szükséghelyzetekből, különösen egy hivatalosan is pandémiává nyilvánított vírus okozta járványból. Az alap lehetővé teszi az Unió számára, hogy segítséget nyújtson a sürgősségi segítségnyújtás mozgósításához az emberek azonnali szükségleteinek kielégítése érdekében, illetve hogy hozzájáruljon a sérült kulcsfontosságú infrastruktúra rövid távon történő helyreállításához annak érdekében, hogy folytatódhasson a katasztrófa által sújtott régiók gazdasági tevékenysége. Ez az alap azonban a fizikai károkat okozó természeti katasztrófákra korlátozódik, és nem terjed ki a biológiai veszélyekből eredő jelentős katasztrófákra. Rendelkezni kell arról, hogy az Unió beavatkozhasson jelentős közegészségügyi szükséghelyzetek esetén.
- (5) A meghozandó intézkedés célja az érintett államok erőfeszítéseinek kiegészítése olyan esetekben, amikor a válsághelyzet hatásai annyira súlyosak, hogy az említett államok saját eszközeikkel egyedül nem tudják kezelni a helyzetet. Mivel e célt a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (6) A szubszidiaritás elvével összhangban az e rendelet szerinti intézkedésnek a jelentős közegészségügyi szükséghelyzetekre kell korlátozódnia. E szükséghelyzeteket a kezelésükhöz szükséges közkiadások alapjától függően kell meghatározni.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament 2020. március 26-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2020. március 30-i határozata.

⁽²⁾ A Tanács 2012/2002/EK rendelete (2002. november 11.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról (HL L 311., 2002.11.14., 3. o.).

- (7) Az uniós támogatásnak az érintett állam által tett erőfeszítéseket kell kiegészítenie, és a közkiadás azon részét kell fedeznie, amely a szükséghelyzetből következő elengedhetetlen sürgősségi műveletekre irányul.
- (8) A szubszidiaritás elvével összhangban az uniós támogatás csak az érintett állam kérelmére ítéltető oda. A Bizottságnak biztosítania kell az államok által benyújtott kérelmek méltányos elbírálását.
- (9) A Bizottság számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy gyorsan döntsön konkrét pénzügyi források ráfordításáról, valamint azok minél gyorsabb mozgósításáról. Az előlegfizetésre vonatkozó meglévő rendelkezéseket ezért meg kell erősíteni az összegek növelésével.
- (10) E rendeletnek sürgősen, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie.
- (11) Tekintettel a COVID-19 járvány kitörésére és az ahhoz kapcsolódó közegészségügyi válság kezelésének sürgősségére, helyénvalónak tűnt kivételt biztosítani a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló, az EUSZ-hez, az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéshez csatolt 1. jegyzőkönyv 4. cikkében említett nyolchetes időszak alól.
- (12) A 2012/2002/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 2012/2002/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„2. cikk

(1) Egy tagállam vagy az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató valamely ország (a továbbiakban: támogatható állam) kérelmére az alából akkor nyújtható támogatás, ha az adott támogatható állam egy vagy több régiójában az életkörülményekre, az emberi egészségre, a természetes környezetre vagy a gazdaságra nézve komoly következményekkel jár:

- a) jelentős vagy regionális természeti katasztrófa következik be ugyanezen támogatható állam vagy valamely szomszédos támogatható állam területén; vagy
- b) jelentős közegészségügyi szükséghelyzet következik be ugyanezen támogatható állam területén.

A természeti katasztrófák közvetlen következményeként jelentkező közvetlen károkat az adott természeti katasztrófa által okozott károk részének kell tekinteni.

(2) E rendelet alkalmazásában »jelentős természeti katasztrófa« bármely olyan természeti katasztrófa, amely egy támogatható államban olyan közvetlen kárt eredményez, amelynek becsült értéke 2011. évi árakon számolva meghaladja a 3 000 000 000 EUR-t, vagy több mint az adott állam GNI-jének 0,6 %-a.

(2a) E rendelet alkalmazásában »jelentős közegészségügyi szükséghelyzet« a valamely támogatható államban jelentkező bármely olyan életet fenyegető vagy más súlyos, biológiai eredetű egészségügyi veszély, amely súlyosan érinti az emberi egészséget, és amely határozott intézkedést követel meg a továbbterjedés megfékezése érdekében, amely a szükséghelyzet kezelése céljából hozott intézkedések következtében 2011-es árakon több mint 1 500 000 000 EUR-ra, vagy a támogatható állam GNI-jének több mint 0,3 %-ára becsült államháztartási terhet ró a támogatható államra.

(3) E rendelet alkalmazásában »regionális természeti katasztrófa« bármely olyan természeti katasztrófa, amely egy támogatható állam NUTS 2 szintű régiójában olyan közvetlen kárt eredményez, amelynek értéke meghaladja az adott régió bruttó hazai termékének (GDP) 1,5 %-át.

Az első albekezdéstől eltérve, abban az esetben, ha az érintett régió, amelyben a természeti katasztrófa bekövetkezett, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 349. cikke értelmében vett legkülső régió, »regionális természeti katasztrófa« bármely olyan természeti katasztrófa, amely olyan közvetlen kárt eredményez, amelynek értéke meghaladja az említett régió GDP-jének 1 %-át.

Ha a természeti katasztrófa több NUTS 2 szintű régiót érint, a küszöbértéket az adott régiók átlagos GDP-jére kell alkalmazni, és azt a teljes kárnak az egyes régiók szerinti arányában súlyozni kell.

(4) Az alapból támogatás nyújtható egy támogatható államban bekövetkezett olyan természeti katasztrófa esetében is, amely egy szomszédos támogatható államban is bekövetkezett jelentős természeti katasztrófa.

(5) E cikk alkalmazásában az Eurostat által rendelkezésre bocsátott egységes statisztikai adatok alkalmazandók.”

2. A 3. cikk (1) és (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A támogatást az alapból történő pénzügyi hozzájárulás formájában kell nyújtani. Minden egyes támogatható katasztrófa vagy szükséghelyzet esetén a támogatható állam javára egyszeri pénzügyi hozzájárulás juttatására kerül sor.

(2) Az alap célja, hogy kiegészítse az érintett államok által tett erőfeszítéseket, és fedezze kiadásaiuk egy részét annak érdekében, hogy segítse a támogatható államot a katasztrófa vagy szükséghelyzet típusától függően, alábbi elengedhetetlen veszélyhelyzeti- és helyreállítási intézkedések megtételében:

- a) az infrastruktúra, valamint az energia, ivóvíz és szennyvíz, távközlés, közlekedés, egészségügy és oktatás területén működő létesítmények működésének helyreállítása;
- b) ideiglenes szállás biztosítása és a mentési szolgálatok támogatása az érintett lakosság szükségleteinek kielégítése érdekében;
- c) a megelőző infrastruktúra biztosítása, valamint intézkedések a kulturális örökség megóvása érdekében;
- d) a katasztrófa által sújtott területek megtisztítása, beleértve a természeti övezeteket is, adott esetben az ökoszisztéma-alapú megközelítéseknek megfelelően, valamint az érintett természeti övezetek haladéktalan helyreállítása a talajerózió azonnali következményeinek elkerülése érdekében;
- e) a jelentős közegészségügyi szükséghelyzet által érintett lakosságnak nyújtott gyors – többek között orvosi – segítségnyújtást és a lakosságnak az érintettség kockázatával szembeni védelmét célzó intézkedések, beleértve a betegségek terjedésének megelőzését, figyelemmel kísérését vagy ellenőrzését, a súlyos közegészségügyi kockázatok elleni küzdelmet vagy a közegészségre gyakorolt hatásuk enyhítését.

Az első albekezdés a) pontjának alkalmazásában a »működésének helyreállítása« az infrastruktúra, illetve a létesítmények természeti katasztrófa bekövetkezése előtti állapotának a helyreállítását jelenti. Amennyiben jogilag nem lehetséges vagy gazdaságilag nem indokolt a természeti katasztrófa bekövetkezése előtti állapot helyreállítása, vagy amennyiben a kedvezményezett állam az érintett infrastruktúra vagy létesítmény áthelyezése vagy működőképességének javítása mellett dönt, hogy az így a jövőben jobban ellen tudjon állni a természeti katasztrófáknak, a helyreállítási költségek az alapból legfeljebb a katasztrófa bekövetkezése előtti állapot visszaállítása becsült költségének megfelelő értékig támogathatók.

A második albekezdésben említett értéket meghaladó költségeket a kedvezményezett állam saját forrásaiból – vagy amennyiben lehetséges – más uniós forrásokból finanszírozza.

Az első albekezdés b) pontjának alkalmazásában az »ideiglenes szállás« olyan szállás, amelyet az érintett lakosság addig vesz igénybe, amíg vissza nem tud térni otthonába annak felújítását vagy újjáépítését követően.”

3. A 4a. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Az előleg összege nem haladhatja meg a pénzügyi hozzájárulás várt összegének 25 %-át, és egyetlen esetben sem haladhatja meg a 100 000 000 EUR-t. A pénzügyi hozzájárulás végleges összegének megállapítását követően a Bizottság figyelembe veszi az előleg összegét a pénzügyi hozzájárulás egyenlegének kifizetését megelőzően. A Bizottság visszafizetési jogosulatlanul kifizetett előlegeket.”.

4. A 8. cikk (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(3) A kedvezményezett állam legkésőbb hat hónappal az (1) bekezdésben említett 18 hónapos időtartam lejártát követően jelentést készít az alapból származó pénzügyi hozzájárulás végrehajtásáról, amelyhez a kiadásokat igazoló kimutatást mellékel, és megjelöli a vonatkozó intézkedésekre kapott egyéb támogatások forrásait, beleértve a biztosítási kifizetéseket és a harmadik felektől kapott megtérítést is.

A végrehajtásról szóló jelentésben a támogatható katasztrófa vagy szükséghelyzet jellegétől függően részletesen ismertetni kell a következőket:

- a) a jövőbeli károk mértékének csökkentése és – lehetőség szerint – a hasonló természeti katasztrófák vagy közegészségügyi szükséghelyzetek ismételt előfordulásának elkerülése érdekében a kedvezményezett állam által tett vagy javasolt megelőző intézkedések, az európai strukturális és beruházási alapok e célra történő igénybe vételét is beleértve;
- b) a katasztrófák kockázatának megelőzésére és kezelésére vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának aktuális állása;
- c) a katasztrófa vagy szükséghelyzet során szerzett tapasztalatok, valamint azok a meghozott vagy javasolt intézkedések, amelyek célja a környezetvédelem és az ellenálló képesség biztosítása az éghajlatváltozás, a természeti katasztrófák és a közegészségügyi szükséghelyzetek tekintetében; valamint
- d) a természeti katasztrófa vagy a közegészségügyi szükséghelyzet jellegéhez kapcsolódóan a megelőzési és kárenyhítési intézkedésekre vonatkozó minden egyéb releváns információ.

A végrehajtásról szóló jelentéshez a 966/2012/EU, Euratom rendelet 59. cikkének (5) bekezdésével vagy 60. cikkének (5) bekezdésével összhangban mellékelni kell egy független ellenőrző szerv által nemzetközileg elfogadott ellenőrzési standardok szerint kiadott véleményt arra vonatkozóan, hogy a kiadásokat indokoló nyilatkozat megbízható és valós képet ad-e, valamint hogy az alpból történő pénzügyi hozzájárulás jogszerű és szabályszerű-e.

Az első albekezdésben említett eljárás befejeztével a Bizottság lezárja az alpból történő támogatást.”.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2020. március 30-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
D. M. SASSOLI

a Tanács részéről
az elnök
G. GRLIĆ RADMAN